

ELTE FACULTY OF SCIENCE

EGYKRISTÁLY RÖNTGENDIFFRAKCIÓ

Alex Olar

2018

Kivonat

A mérés során megismerkedtünk az egykristály röntgendiffrakcióval. A mérés során zafír, só és szilícium egykristályokat vizsgáltunk.

Tartalomjegyzék

I. A mérés menete	2
II. Kiértékelés	2
II.1. NaCl egykristály	2
II.2. Si egykristály	3
II.3. Zafír egykristály	5
III. Összegzés	7

I.. A mérés menete

A méréshez a Laue-féle diffrakciós berendezést használtuk. A mérés kiértékeléséhez az *Orient Express* nevű programot használtam. Ennek bemenetén egy képet és megfelelő egykristály rács paramétereket kellett megadni, amiket szintén megkaptunk. A szoftver ezeke után meghatározta a megfelelő Miller-indexeket. A szoftver segítségével ezután szimulálni lehetett a minta forgatását ami után a rácsvektorokat be lehetett forgatni a labor rendszer irányába (amennyiben azok merőlegesek). Error sztereogradikus leképezéseket készítettem.

II.. Kiértékelés

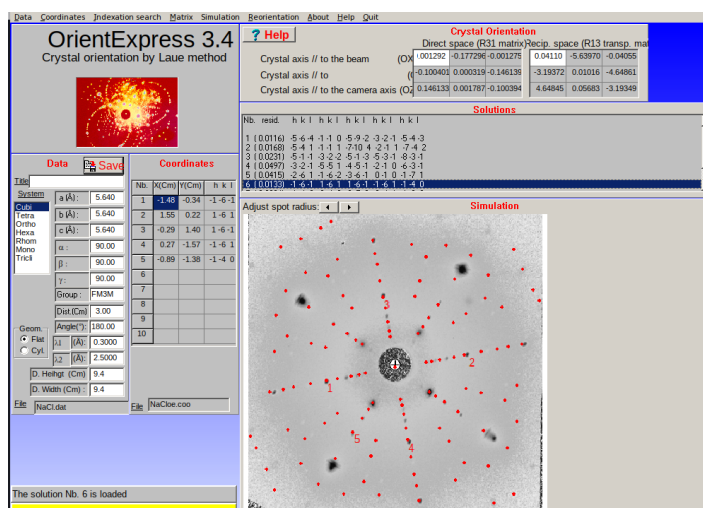
A képek a következő paraméterekkel készültek:

Minta távolsága	35.23 mm
Imaging Plate szélesség	94.18 mm

1. táblázat. Mérési elrendezés

II.1. NaCl egykristály

A konyhasóhoz kaptunk kész adatokat, melyek a lentebbi képről leolvashatóak. A rács távolság $5.640\text{\AA}$, míg a tárgytávolság 3.0cm ezekkel az adatokkal az indexelés a következőképpen néz ki:

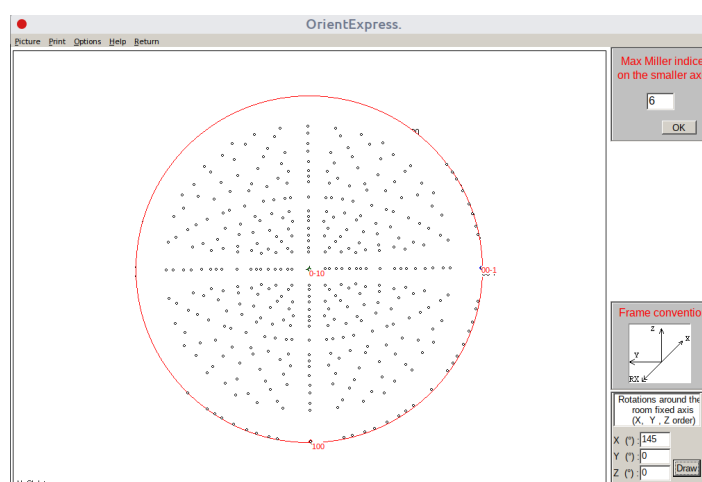
1. ábra. Adatok

Az indexelés adatai:

x	y	h	k	l
-1.48	-0.34	-1	-6	-1
1.55	0.22	1	-6	1
-0.29	1.40	1	-6	-1
0.27	-1.57	-1	-6	1
-0.89	-1.38	-1	-4	0

2. táblázat. A helyes indexelés eredménye

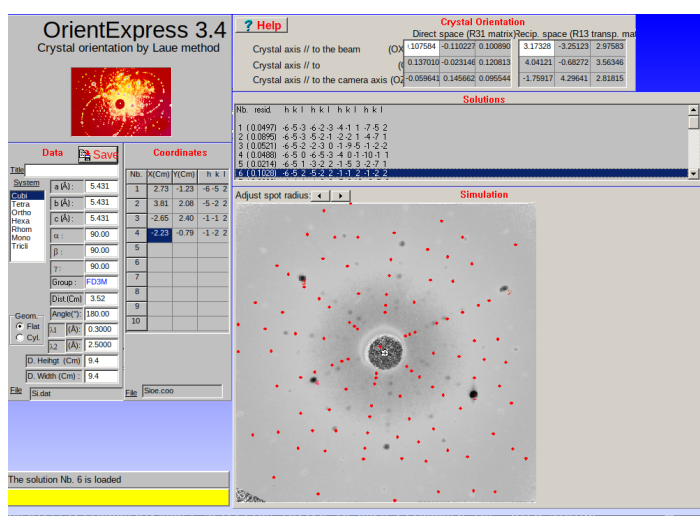
Valamint a sztereografikus kép:

2. ábra. Stereo

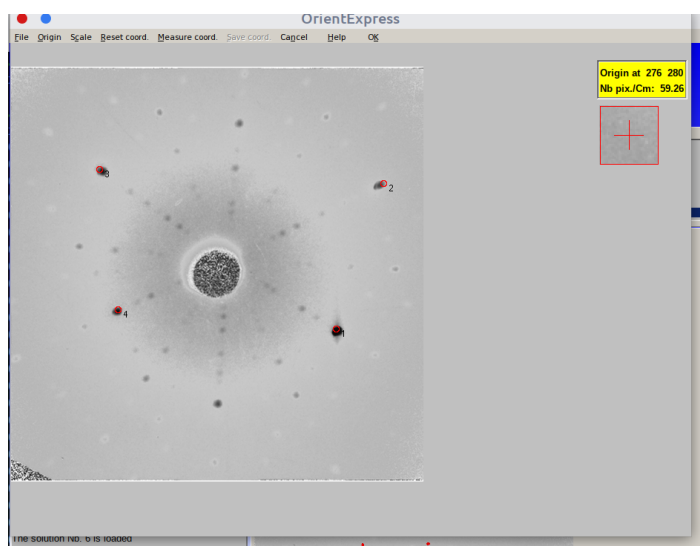
II.2. Si egykristály

A *Si* már ténylegesen mértük, az adatai a lentebbi képről leolvashatóak. A rács távolság $5.431\text{\AA}$, míg a tárgytávolság már a leírás elején közült:

3. ábra. Adatok

Az indexelés adatai:

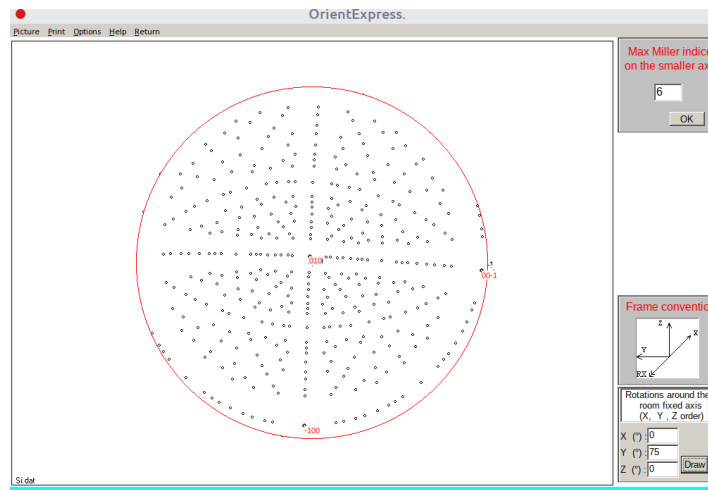

4. ábra. Adatok

x	y	h	k	l
2.73	-1.23	-6	-5	2
3.81	2.08	-5	-2	2
-2.65	2.40	-1	-1	2
-2.23	-0.79	-1	-2	2

3. táblázat. A helyes indexelés eredménye

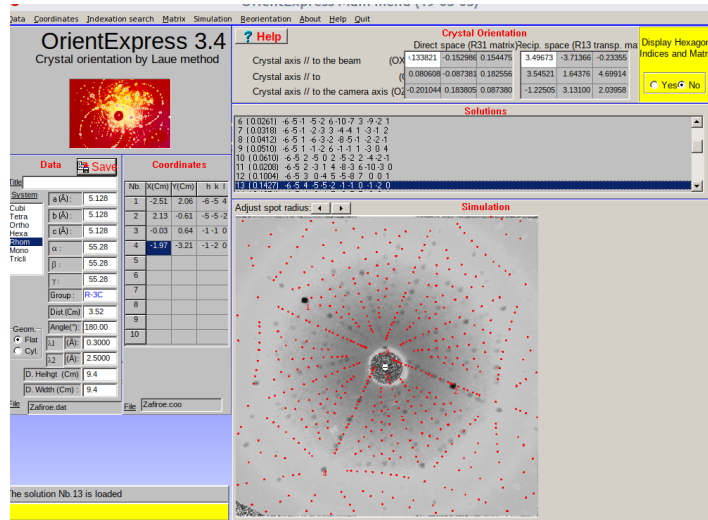
Valamint a sztereografikus kép:

5. ábra. Stereo

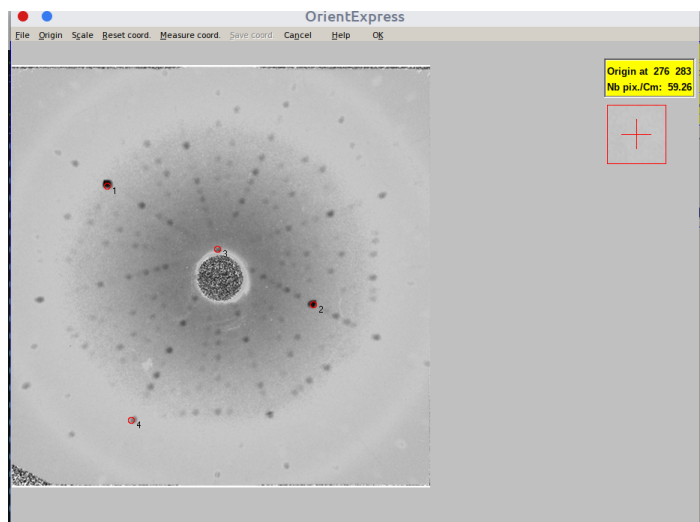
II.3. Zafír egykristály

A *Si* már ténylegesen mértük, az adatai a lentebbi képről leolvashatóak. A rácsávolság 5.1284, míg a tárgytávolság már a leírás elején közölt. Ellenben itt nem köbös rácsról van szó, így egy közelítő rácsot használtunk, az adatokat megkaptuk természetesen.

6. ábra. Adatok

Az indexelés adatai:

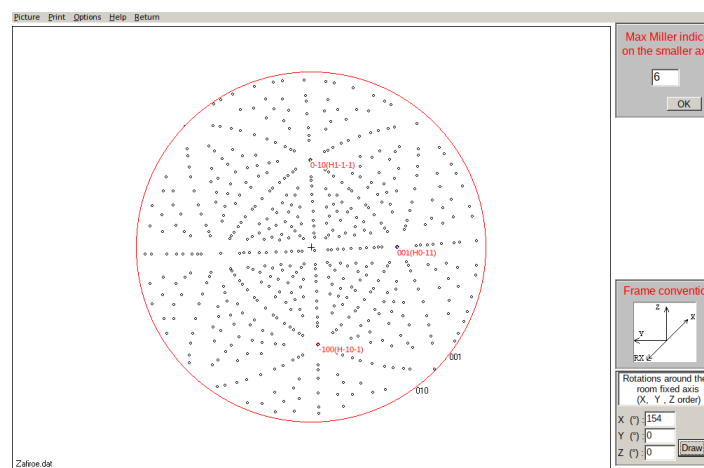

7. ábra. Adatok

x	y	h	k	l
-2.51	2.06	-6	-5	4
2.13	-0.61	-5	-5	-2
-0.03	0.64	-1	-1	0
-1.97	-3.21	-1	-2	0

4. táblázat. A helyes indexelés eredménye

Valamint a sztereografikus kép:

8. ábra. Stereo

III.. Összegzés

Itt is, mint általánosságban elmondható, hogy nem túlzottan sok, az életben hasznosítható tudást halmoztunk fel a labor teljesítésével, azonban rengeteg időt elpazaroltunk egy nem működő szoftver használatával.